

Na první pohled by se mohlo zdát, že když se hovoří o zisku, je každému jasné, co to je. Jenže v praxi se jako „zisk“ označuje celá řada naprosto odlišných ekonomických ukazatelů. Nejvíce jich přitom pochází z anglosaských zemí. Jak se tedy liší EAT, EBT, EBIT, EBITDA, OIBDA, NOPAT od našich výsledků hospodaření před zdaněním a výsledků hospodaření za účetní období známých z Výkazu zisku a ztráty?

Co je to vlastně zisk

Už samotný pojem zisk snese určité zamyšlení. Sémantický význam tohoto slova napovídá, že zisk je něco, co jsme získali. V praxi je tomu ale jinak. Zisk totiž neříká nic o tom, jak se firmě daří nebo co získala. Zisk porovnává účetní náklady s účetními výnosy, které mohou být často zkresleny řadou faktorů jako je časové hledisko (rozdíl mezi náklady a výdaji v čase) anebo „kreativní“ účetnictví. Zisk tak bohužel nemusí ještě nic vypovídat o tom, kolik daná firma skutečně vydělala, natož pak o tom, jak se změnila její hodnota anebo co přinesla svým majitelům. Navíc zisk dokáže výrazně ovlivnit i jednorázové výnosy z prodeje nemovitostí, nákupy, opožděné dodávky atd. U spousty firem, které mají hospodářský rok shodný s kalendářním, pak může být zisk v daném roce silně zkreslující s ohledem na to, že řadu dodávek realizují po účetní stránce například až v lednu nebo únoru (to je časté hlavně u průmyslových firem). Na zisk je proto dobré pohlížet spíše jako na účetní položku, kterou je třeba vnímat v kontextu jiných ukazatelů jako je přidaná hodnota, celkové tržby, vlastní kapitál, atd. V dnešním článku se zaměříme pouze na odlišné metody výpočtu zisku a jednotlivé názvy, které pojem zisk reflektují.

Provozní výsledek hospodaření

Provozní výsledek hospodaření je zákonnou normou v České republice jasně definovaná hodnota povinně zveřejňovaná ve Výkazu zisku a ztráty. Je přitom jasně definováno, jakým způsobem se k této hodnotě dojde, což platí i o dalších hodnotách z českých VZZ, o kterých tu bude řeč. Provozní výsledek hospodaření se vypočítá podle následujícího vzorce: *Přidaná hodnota* (řád ek 11 VZZ)

– *Osobní náklady (12) – Daně a poplatky (17 – tj. vyjma DPPO) – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (18) + tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu (19) – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu (22) – Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období (25) +*

ostatní provozní výnosy (26) – ostatní provozní náklady (27) – převod provozních výnosů (28) + převod provozních nákladů (29).

Tento údaj nám vlastně říká, kolik firma vydělala svou běžnou činností (tj. tím, co obvykle dělá, vyjma ziskových/ztrátových operací na finančních trzích) bez uvážení daně z příjmu právnických osob.

Operating Income

S obdobou provozního výsledku hospodaření se lze setkat například i v USA, a to v podobě tzv. Operating income. K jeho výpočtu však vede poněkud jiný vzorec respektující americké účetní standardy. Operating income se tak vypočítá jako rozdíl hrubého výnosu (gross income) neboli tržeb a provozních nákladů (operating expenses neboli některými Čechy často oblíbená zkratka OPEX), od kterého se ještě odečtou odpisy. Provoznímu výsledku hospodaření se říká také provozní zisk (operating profit). Operating income však oproti Provoznímu výsledku hospodaření nepočítá s daněmi. Ty zohledňuje až OEAT (Operating Earnings after Taxes).

Výsledek hospodaření za běžnou činnost

Výsledek hospodaření za běžnou činnost je obvykle tou nejvýznamnější hodnotou nezbytnou k výpočtu výsledku hospodaření za účetní období a výsledku hospodaření před zdaněním. Získáme ho sečtením řádku 30 VZZ (Provozní výsledku hospodaření) a řádku 48 VZZ (Finanční výsledek hospodaření) a odečtením řádku 49 VZZ (Daň z příjmu za běžnou činnost).

Výsledek hospodaření za účetní období

Výsledek hospodaření za účetní období nalezneme na řádku 60 s označením „***“. Získáme ho sečtením Výsledku hospodaření za běžnou činnost (52) s Mimořádným výsledkem hospodaření (58) a odečtením řádku Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (59). Právě výsledek hospodaření za účetní období (dříve označovaný jako Hospodářský výsledek) lze v intencích českého účetnictví považovat za zisk.

Výsledek hospodaření před zdaněním

S ohledem na možné negativního i pozitivního vlivu Daně z příjmu právnických osob na výsledek hospodaření existuje také ještě Výsledek hospodaření před zdaněním. Ten získáme jako součet Provozního výsledku hospodaření (30), Finančního výsledku hospodaření (48) a Mimořádných výnosů (53) a odečtením Mimořádných nákladů (54). Výsledek hospodaření před zdaněním tak nezohledňuje DPPO ale ani převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (59).

EAT (Earnings after tax(es))

Jako EAT se označuje zisk po zdanění. To odpovídá českému Výsledku hospodaření za účetní období. Hodnota pro EAT a Výsledek hospodaření za účetní období je však závislá na účetních předpisech té které dané země. Tyto hodnoty tak nelze u firem působících v jiných zemích napřímo porovnávat. Je to spíš jakési vodítko pro nalezení odpovídající položky z českého VZZ pro anglofonní účetní pojem. Příliš často se s ním ale v praxi neseťkáte.

EBT (Earnings before taxes)

Earnings before taxes neboli zisk před zdaněním se vypočítá v analogii českých účetních předpisů jako Výsledek hospodaření za účetní období (60) + Daň z příjmů za běžnou činnost (49) + Daň z příjmů z mimořádné činnosti (55). Jako EBT se někdy také označuje Výsledek hospodaření před zdaněním (61), který se však od EBT získaného předešlým postupem liší. Pokud tak někdo u české firmy hovoří o EBT, není od věci se ho zeptat, kterým postupem k jeho výpočtu dospěl, neboť EBT v intencích českých předpisů není nijak definován. V anglofonní literatuře se lze EBT získává jako EBIT – úroky (interests), potažmo tržby – provozní náklady – odpisy – náklady z finančního majetku (Financing Expenses) – nákladové úroky (Interests).

EBIT (Earning before interests and tax(es))

EBIT coby zisk před úroky a zdaněním je asi nejčastěji využívaným finančním ukazatelem v anglofonních zemích. EBIT převedeno do českého prostředí lze získat jako EBT + Nákladové úroky (43) a je jen na vás, který EBT použijete. V anglofonních zemích se EBIT vypočítá jako provozní výnosy (Operating Revenue) - provozní výdaje (OPEX). Některé zdroje pak k této hodnotě ještě (poměrně správně) přičítají jiné než provozní výnosy (non-operating income), což v intencích české VZZ označuje Mimořádný výsledek hospodaření (58).

EBITDA (Earnings Before Interests, Taxes, Depreciation and Amortization)

EBITDA neboli zisk před úroky, zdaněním, odpisy a amortizací je dalším často používaným ukazatelem v anglofonních zemích, který však nerespektuje účetní standardy GAAP (Generally Accepted Accounting Principles). EBITDA se jako ukazatel velice často používal a používá u firem, u kterých dosahují odpisy vysokých částek (např. telekomunikační operátoři). EBITDA je do českých podmínek poměrně těžko převoditelná, neboť amortizaci zakoupeného zboží u nás zohledňují právě odpisy. Pokud však připustíme, že odpisy a amortizace jsou totéž, můžeme EBITDA získat jako EBIT + Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (18).

OIBDA (Operating Income Before Depreciation and Amortization)

OIBDA neboli provozní zisk před úroky, zdaněním, odpisy a amortizací postupně u řady telekomunikačních operátorů nahradil ukazatel EBITDA. Od něj se liší především tím, že za svůj základ považuje provozní zisk neboli provozní výnosy + provozní náklady (OPEX) a neuvažuje tak Mimořádný výsledek hospodaření. Někdy se také do OIBDA nezahrnují případné změny způsobené úpravou účetních standardů, které nemají indikativní vliv na činnost firmy, nezapočítávají výnosy ze zrušených činností a také výnosy/náklady plynoucí z aktivit dceřiných společností. Bohužel ani OIBDA není zahrnuta v GAAP a tak její výpočet si každá firma může přiohnout a zdůvodnit podle svého. Základní logika však jednoduše říká, že OIBDA by měla počítat s výsledky za běžnou činnost. OIBDA by pak v ČR odpovídalo číslo, které získáme, pokud k Výsledku hospodaření za běžnou činnost přičteme Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (18) a navíc ještě Daň z příjmů za běžnou činnost (55). Problém je totiž v tom, že zatímco Operating Income už daně zahrnuje, tak Výsledek hospodaření za běžnou činnost s daněmi počítá jen na úrovni DPH a srážkových daní z příjmu fyzických osob, ale daň z příjmu právnických osob nezohledňuje.

NOPAT (Net Operating Profit After Taxes)

NOPAT neboli čistý provozní zisk po zdanění je poněkud komplikovaným ukazatelem, a to i v anglofonní literatuře. Jen anglická verze Wikipedie uvádí hned dva různé vzorce. Ten první pracuje s přísně terminologickým přístupem, kdy od Operating Profit (což je často používaná alternativa k Operating Income) pouze odečte částku odvedenou na daních – tj. vynásobí jej závorku $(1 - \text{sazba DPPO})$ potažmo odečte částku zaplacenou na DPPO. Problém však spočívá v tom, že kupříkladu Investopedia, který tento vzorec taktéž používá, hovoří o tom, že NOPAT nezahrnuje daňové úspory plynoucí z odpočtu nákladových úroků. Jiné zdroje zase hovoří o tom, že NOPAT nebere v úvahu CAPEX (Capital Expenditure) neboli náklady (a ani úroky) na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek. NOPAT se tedy už v domácím prostředí definuje různě a o to hůře se pak převádí do prostředí českého. Můžete tak vzít v úvahu například Výsledek hospodaření za účetní období (60) ovšem s tou aproximací, že původní NOPAT nezohledňuje odpisy dlouhodobého majetku anebo můžete použít českou alternativu pro EBIT a odečíst od něj Daň z příjmů za běžnou činnost (49) a podle vašeho vlastního uvážení také Daň z příjmů z mimořádné činnosti (55). Ano, je to tak. To, jak budete počítat NOPAT, je čistě na vás, což pak poněkud komplikuje, respektive ovlivňuje třeba výpočet [ROA](#).

České vs americké ukazatele zisku

Řada lidí v České republice velice často a ráda využívá termíny z anglofonních zemí povětšinou odvozené ze standardů GAAP k označení finančních ukazatelů uváděných v českém VZZ. Bohužel, jak jsme si ukázali výše, takovéto označování je nesprávné. A ještě více nesprávné je u velice populárních pojmů CAPEX a OPEX, které v české VZZ nemají přímé protějšky. Některé firmy v České republice (obvykle se zahraničními vlastníky) řeší existující

terminologický nesoulad tím, že ve své výroční zprávě zveřejňují rozvahu a výkaz zisku a ztráty podle českých i GAAP účetních standardů. V takovém případě je pak EBIT skutečným EBITem a Výsledek hospodaření před zdaněním skutečným výsledkem hospodaření před zdaněním. U firem, které však využívají jen jeden z účetních standardů, je však v každém případě nutná určitá aproximace, se kterou je nutné počítat v každém případě, i tehdy, kdy v našem článku uvádíme vzorec pro přepočet, který nijak nezohledňuje to, co vše a jakým způsobem lze uznat jako daňový náklad apod. Největší problém pak nastává u provozních ukazatelů jako OIBDA či NOPAT, které nemají jeden ustálený způsob výpočtu ani ve své domovské zemi. Se ziskem je tak třeba nakládat velice obezřetně a dávat si vždy pozor na to, jaký ukazatel budeme pod pojmem „zisk“ rozumět.

Použité zdroje a literatura

- [1] SYNEK, Miloslav a kol. Podniková ekonomika. 4. přeprac. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. 475 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-892-4.
- [2] SCHOLLEOVÁ, Hana. Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy. 1. vyd. [s.l.] : Grada Publishing, a. s., 2008. 256 s. ISBN 978-80-247-2424-9.
- [3] CONSTAND, Richard. University of West Florida [online]. 2001 [cit. 2010-08-17]. Calculation of Annual Incremental After Tax Cash Flows. Dostupné z WWW: <<http://uwf.edu/rconstand/GEB5874/T9-CapBud/Calculating%20Incremental%20Cash%20Flows.pdf>>.
- [4] Investopedia. Investopedia [online]. 2010 [cit. 2010-08-17]. Operating Income. Dostupné z WWW: <<http://www.investopedia.com/terms/o/operatingincome.asp>>.
- [5] Investopedia. Investopedia [online]. 2010 [cit. 2010-08-17]. Earnings Before Tax. Dostupné z WWW: <<http://www.investopedia.com/terms/e/ebt.asp>>.
- [6] Earnings before interest and taxes. In Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2010-08-17]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Earnings_before_interest_and_taxes>.

[7] Ebitda. In Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2010-08-17]. Dostupné z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Ebitda>>.

[8] Investopedia. Investopedia [online]. 2010 [cit. 2010-08-17]. Operating Income Before Depreciation And Amortization - OIBDA. Dostupné z WWW: <<http://www.investopedia.com/terms/o/oibda.asp>>.

[9] NOPAT. In Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2010-08-17]. Dostupné z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/NOPAT>>.

[10] Investopedia [online]. 2010 [cit. 2010-08-17]. Net Operating Profit After Tax. Dostupné z WWW: <<http://www.investopedia.com/terms/n/nopat.asp>>.